

**TIERPS
KOMMUN**

Plan för Tierps kommuns ekonomi och verksamhet 2024-2026

Tegelsmorasjön i aftonljus

Fotograf: Oskar Jonsson

Innehållsförteckning

Kapitel 1 Förord	3
Kapitel 3 Strategiska utvecklingsområden	4
Kapitel 6 Verksamhetsavsnitt	5
Avsnitt 6.1 Kommun och inflytande	6
Avsnitt 6.2 Barnomsorg och utbildning	8
Avsnitt 6.3 Bo, trafik och miljö	11
Avsnitt 6.4 Kultur, fritid och friluftsliv	15
Avsnitt 6.5 Näringsliv och arbete	18
Avsnitt 6.6 Omsorg och stöd	20
Avsnitt 6.7 Kommunen som arbetsgivare	23
Kapitel 7 Ekonomi	26
Avsnitt 7.1 Ekonomin i sammandrag	26
Avsnitt 7.2 Driftbudget	27
Avsnitt 7.3 Investeringsbudget	33
Avsnitt 7.4 Resultatbudget	35
Kapitel 8 Ägardirektiv	36

Kapitel 1 Förord

Den gröna, rättvisa omställningen är vår tids stora samhällsomvandling. Den rättvisa omställningen handlar inte bara om att klara klimathotet – utan handlar om något mycket större. Det handlar om att bygga ett bättre samhälle med nya jobb, en robust välfärd och med skyddsnet som fungerar. Att bygga på hopp och framtidstro, istället för på angiveri och misstänksamhet. Ett samhälle där vi bryr oss om varandra och inte är rädda för varandra.

Men som kommun har vi inte rådighet över hela den palett av åtgärder som behövs för en rättvis omställning. Istället är vi just nu motarbetade av en regering som prioriterar att sänka kostnaden på koldioxidutsläpp, tvingar fram nedskärningar i välfärden i kommuner och regioner och för en repressiv politik som splittrar samhället.

Precis som träd kan växa i motvind kan vi som kommun ändå göra det vi kan för att agera för en hållbar framtid som ger hopp och framtidstro. En budget som bygger på Agenda 2030, vilket Miljöpartiet förra mandatperioden medverkade till att åstadkomma, är en del av det. Även om 2024 är ett tufft år för alla kommuner i Sverige väljer vi i Miljöpartiet att i vår budget bibehålla viktiga verksamheter inom skola och kultur- och fritidsverksamheten, och att utveckla verksamheterna för att minska ensamhet hos äldre. Vi vill rädda Naturskolan, minska besparingarna inom Kultur- och Fritid samt återöppna Träffpunkterna och där samverka med Upplandsstiftelsens arbete med ”Seniorer i naturen”.

Miljöpartiet värnar om de guldkorn i kommunen som Alliansen vill rasera. Guldkorn som är så viktiga för att bygga hopp och framtidstro för de som bor och verkar i vår fina kommun.

Jenny Lundström, gruppleadare Miljöpartiet de gröna Tierp

LÄSANVISNING

Miljöpartiets budget innehåller endast de delar där vi har annorlunda texter och förslag än Alliansens förslag till budget. Därför har kapitel 2, 4, 5, delar av 7, 9 samt bilagor inte inkluderats utan vi hänvisar där till Alliansens förslag. Ändrade uppdrag under avsnitt 6 har grön bakgrund, detsamma gäller ändring i ägardirektiv. I avsnitt 7.2 finns en sammanställning på detaljnivå över hur Miljöpartiets budget skiljer sig från Alliansens förslag.

Kapitel 3 Strategiska utvecklingsområden

För att visionen ska få verkningskraft behöver Tierps kommun åren 2024-2027 rikta in sitt arbete på följande områden.

Livsarenan

För att nå visionen behövs fokus på:

- Kommunen ska vara en drivande aktör för ökad social hållbarhet. Minskad arbetslöshet med fler invånare i egen försörjning samt minskad socioekonomisk segregation.
- Elevernas skolgång ska vara trygg och resultaten ska ligga på en hög nivå.
- Bostadsplanering och byggande ska ha sin utgångspunkt i visionstexten: ”Tierps kommun är en grön och harmonisk oas för hela livet” och bidra till att nationella och internationella klimatmål nås.
- Krisberedskapen ska vara hög och medborgarnas förtroende för de demokratiska systemen och det offentliga utgör grunden i samhällstryggheten

Affärsarenan

För att nå visionen behövs fokus på:

- Samverkan med näringslivet för att Tierps kommun både ska kunna ta sitt ansvar enligt Parisavtalet och möjliggöra framtidens näringsliv.
- Matcha kommunens möjligheter kopplat till näringslivets stora investerings- och tillväxtplaner inom Nordupplands tillväxtkluster.
- Ett riktat arbete för att klara utmaningarna med kompetensförsörjning inom såväl privat som offentlig sektor.
- Synliggöra möjligheterna för nyetablering av företag och utveckling av en hållbar besöksnäring utifrån kommunens geografiska läge, unika kulturarv och fantastiska natur.
- Verka för stabil och hållbar infrastruktur som skapar förutsättningar för företagande samt ger medborgarna tillgång till en större arbetsmarknad.

Utvecklingsarenan

För att nå visionen behövs fokus på:

- Kraftansträngningar för att Tierps kommun ska kunna vara förebild i den gröna omställningen.
- Framåtanda och tillväxt i hela kommunen med siktet på 25 000 invånare i kommunen år 2035.
- Utveckling av den nära vården och förbättrad folkhälsa, med särskilt fokus på barn och ungas mående och hälsa.
- Stödja en omställning utifrån Agenda 2030:s mål, samt genomföra klimatanpassningar för att klara ett förändrat klimat med osäkrare väderläge.
- Skapa ett öppet och transparent samhälle med hög tillit genom stärkt samverkan med ett engagerat civilsamhälle.

Kapitel 6 Verksamhetsavsnitt

Inledande om Agenda 2030

År 2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030 – en ambitiös agenda för hållbar utveckling som ska ligga till grund för samtliga FN-länders egna interna arbete. Sverige har skrivit under agendan som innehåller 17 globala mål och har både en handlingsplan, samt genomför uppföljning av hur det går på nationell nivå. Även om målen är globala och FN-länderna är ytterst ansvariga för dess genomförande så är de flesta av lösningarna och prioriteringarna lokala, eftersom det är på lokal nivå som medborgarna lever sina liv. Kommunen har därför ett stort ansvar för att ställa om till ett hållbart samhälle.

All kommunal verksamhet sker egentligen i linje med Agenda 2030 och ryms under agendans tre hållbarhetsdimensioner – ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Tierps kommuns styrmodell tar sin utgångspunkt i Agenda 2030-målen och kommunen antar lokala delmål som visar vad verksamheterna i vår kommun ska arbeta med för att uppnå de 17 målen.

I detta kapitel beskrivs kommunens verksamhetsområden i olika avsnitt. I varje avsnitt framgår också vilka lokala delmål för Agenda 2030 som kommunen antagit. Varje avsnitt kompletteras med särskilda uppdrag som ska genomföras.

Bild 1 De 17 agendamålen i Agenda 2030

Avsnitt 6.1 Kommun och inflytande

Utvecklingsförutsättningar

Tierps kommun har ett gynnsamt läge mellan Uppsala och Gävle. Tillgången till allmänna kommunikationer skapar goda förutsättningar för invånarna i kommunen att förflytta sig mellan bostad och arbetsplats på ett klimatsmart sätt.

Tierps kommun har över tid varit en växande kommun, under det senaste året har dock antalet invånare i kommunen minskat något. Andelen invånare i yrkesverksam ålder är, i förhållande till antalet barn och unga samt äldre, låg. Vilket medför att den så kallade försörjningsbördan ökar i kommunen. Något som på sikt kommer att påverka utvecklingsförutsättningarna för kommunen.

Samverkan med civilsamhället

Ett starkt och engagerat civilsamhälle är avgörande för att kommunen ska utvecklas i en hållbar riktning och för att vi som samhälle gemensamt ska kunna lösa de utmaningar vi står inför. Att kommunen och civilsamhället utvecklar fungerande samverkansformer är därför avgörande för att kunna upprätthålla de kommunala uppdragen och nå Agenda 2030-målen.

Styrmodell

Kommunens styrmodell bygger på målstyrning och ett tillitsbaserat förhållningssätt. Stor vikt har lagts på medborgarnas insyn i och förståelse för kommunens verksamheter. Detta budgetdokuments utformning är ett led i detta och möjliggör också en harmonisering med FN:s antagna hållbarhetsmål, Agenda 2030, liksom med regionala mål.

Upphandling

Kommunen har i Upphandling skapat en stödfunktion för hela kommunkoncernen. Kommunen har en kvalitetssäkrad upphandlingsprocess för kommunkoncernens totala behov av varor, tjänster och entreprenader. Alla upphandlingar av varor, tjänster och entreprenader som kommunen köper ska ske med minsta möjliga negativa påverkan på mark, vatten, luft, levande organismer och klimat.

Upphandlingar ska när det är möjligt ske enligt cirkulära principer. Alla upphandlingar ska bidra till att minska uttaget av fossila och ändliga råvaror. Kommunen ska i avtal reglera möjligheten att genom dialog öka det cirkulära nyttjandet av de råvaror vi nyttjar.

Tierps kommun ska i alla upphandlingar ställa krav på att varor och tjänster ska bidra till en socialt hållbar utveckling. Samtliga upphandlingar ska innehålla krav på ansvarsfulla leverantörskedjor och rättvisa villkor i andra länder. Upphandlingarna bör innehålla krav på tillgängliga varor och tjänster, jämställdhetskrav, främja lika rättigheter och möjligheter samt sysselsättningskrav.

Med syfte att tillsammans nyttja resurser och volymer så effektivt som möjligt finns sedan lång tid tillbaka en samverkan mellan kommunerna i Uppsala län kring genomförande av upphandlingar men även för kompetensutveckling av upphandlare.

Mål

16. Fredliga och inkluderande samhällen

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

Delmål för Tierps kommun
16.1 Medborgarnas delaktighet i kommunens verksamhet och utveckling ska öka.
16.2 Kommunens verksamheter ska vara effektiva, transparenta och rättssäkra.
16.3 Kommunens resultat ska under respektive år i planperioden uppgå till minst 2,0 procent av summan av skatteintäkter och generella statsbidrag. För 2024 sänks resultatmålet tillfälligt till 0,1 procent på grund av det ekonomiska läget i omvärlden.
16.4 Kommunen ska endast lånefinansiera stora och långsiktiga investeringar. Det vill säga där det är rimligt att kostnaderna för investeringarna ska bäras även av kommande generationer. Kommunens egenfinansiering ska över tid ligga över 60 procent.
16.5 Kommunens soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska på lång sikt återställas till minst 25 procent. På kort sikt ska målet vara 2023 – 20 procent och 2025 – 25 procent.
16.6 Ökat medborgardeltagande i det lokala föreningslivet för ett starkt civilsamhälle
16.7 Ökad trygghet och säkerhet hos medborgarna, näringslivet, civilsamhället och kommunens verksamheter genom mer brottsförebyggande arbete.
16.8 Höjd krisberedskap för att öka samhällets motståndskraft och uthållighet vid kris.

17. Genomförande och globalt partnerskap

Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

Delmål för Tierps kommun
17.1 Utvecklad samverkan och partnerskap med andra kommuner, Region Uppsala, företag och civilsamhälle för att öka möjligheterna till att nå Agenda 2030-målen.
17.2 Kommunens upphandlingar ska genomföras på ett sätt som bidrar positivt till Agenda 2030 även utanför kommunens gränser.
17.3 Ökad informationstillgänglighet för medvetna val som främjar hållbar utveckling riktad till kommuninvånare, näringsliv och civilsamhälle.

Särskilda uppdrag

Särskilda uppdrag
6.1.a Användandet av digitala tjänster i kommunens verksamheter ska öka för att uppnå bättre service gentemot medborgare, verksamhetseffektivisering samt ge möjligheter för nya servicelösningar.
6.1.b Den mat som serveras i kommunens verksamheter ska vara god och näringsrik. Upphandlingarna ska utformas så att lokala aktörer ges goda förutsättningar att kunna bli leverantörer och andelen ekologisk mat ska öka, så att andelen ekologisk mat når 60 % 2026.
6.1.c Uppdrag till kommunstyrelsen att under 2024 verka för att premiera byggnation i trä. I de fall kommunen använder betong och cement vid bygg- och anläggningsarbeten ska klimatkrav ställas vid upphandlingen
6.1.d Förstärkning av brottsförebyggande insatser och åtgärder med utgångspunkt i lägesbilsarbetet
6.1.e Avveckling av STAMINA.
6.1.f Uppdrag till kommunstyrelsen att begära gottgörelse från pensionsstiftelsen för 2023, 2024 och 2025 års kostnader.
6.1.g Uppdrag till kommunstyrelsen att under 2024 förstärka upphandlingsarbetet så att sociala krav och villkor inkluderas i samtliga upphandlingar
6.1.j Uppdrag till kommunstyrelsen om att återkomma till kommunfullmäktige under 2024 med förslag som möjliggör för personer folkbokförda i Tierps kommun att lämna medborgarförslag.
6.1.i Kommunstyrelsen och Tierps kommunfastigheter AB uppdras att tillsammans säkerställa en effektivare fastighetsskötsel och -drift.
6.1.k Kommunstyrelsen uppdras att inrätta Frivillig Resursgrupp, FRG.

Avsnitt 6.2 Barnomsorg och utbildning

Utvecklingsförutsättningar

I Tierps kommun omfattar utbildningsområdet förskola, fristående pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, fritidshem, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning (Yrkesvux), särskild utbildning för vuxna (Lärvux) och utbildning i svenska för invandrare (SFI). Kommunen har arton förskolor, elva grundskolor, en gymnasieskola med ungdomsgymnasium samt vuxenutbildning med SFI.

I oktober 2022 hade kommunen 3618 barn och elever i förskola och grundskola och i april 2023 var antalet 3684. Antalet elever har ökat de senaste tre åren, men trenden framöver är mer osäker vilket medför behov av långsiktigt hållbara strategier gällande resursfördelning, lokaltillgång och lokalutnyttjande. Antalet elever i gymnasieskolan har minskat något och var i oktober 2022 510 elever och i april 2023 496 elever. I vuxenutbildningen var 527 studerande inskrivna i april 2023. Inom grundsärskola och träningssärskola fanns det i april 38 elever och inom gymnasiesärskolan 19 elever, en ökning med fyra elever från föregående år.

Grundskola och gymnasium

Kunskapsresultaten i Tierps kommun är lägre än förväntat. De varierar mellan skolor även med hänsyn tagen till socioekonomiska förutsättningar. Därför krävs insatser över tid som syftar till att stärka likvärdigheten och höja kunskapsresultaten. De totala elevkostnaderna inom grundskolan ligger under riksnittet, särskilt gäller det kostnader för undervisning och elevhälsa. Under planperioden är ambitionen att vända denna trend i syfte att nå en mer likvärdig skola. För att nå målsättningarna och ge alla barn goda möjligheter till ett gott liv behöver Tierps kommun tillföra mer medel till grundskolan och gymnasiet.

Tierps Naturskola är en väl fungerande verksamhet som varje år når tusentals elever. Det är också en mycket viktig del av kommunens arbete med Agenda 2030, då Naturskolan har

en avgörande betydelse för uppfyllandet av ett antal delmål i budgeten. Även ett antal av de hållbarhetslöften som kommunen gett till Länsstyrelsen bygger på Naturskolans verksamhet. Allt fler vetenskapliga studier framhåller även utomhuspedagogikens positiva effekter och Naturskolan är en viktig del i lärande för hållbar utveckling i den nya läroplanen Lgr22.

Tillagningsköken i Tierps kommuns skolor får inte minska i antal utan ambitionen ska vara att de ska öka. Det har stor betydelse för minskat matsvinn. För att underlätta för lokala producenter att leverera till kommunen behöver det både ges möjlighet att leverera direkt till köken eller via en central omlastningscentral. Det ger då också möjlighet till klimatsmarta transporter ut till de lokala tillagningsköken. Att satsa på svensk, närproducerad, ekologisk mat och att låta våra barn se och uppleva tillagningen av de råvaror som odlas i närområdet där barnen bor skall vara självklart för eleverna i kommunens skolor. Det finns många fördelar med att som barn förstå kopplingen mellan åkrar och boskap i närområdet och maten som ligger på tallriken och om steget är så litet att det räcker att få hälsa på i skolköket för att få uppleva den kopplingen så har vi vunnit mycket.

Kommunen ska säkerställa NPF-perspektivet i hela skolan, alla elever ska garanteras en god skolgång. Det handlar om hela skolmiljön inklusive måltidsmiljön och kan inte reduceras ner till att endast handla om en fråga om skolmaten.

Mål

2. Ingen hunger

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk

Delmål
2.1 De kommunala måltiderna ska ha hög kundnöjdhet samt vara hälsosamma och näringsriktigt anpassade till respektive verksamhets behov.

4. God utbildning för alla

Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Delmål
4.1 Alla barn ska ha tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan.
4.2 Alla barn ska erbjudas en likvärdig grundskola av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.
4.3 Säkerställ skolornas tillgång till närliggande naturmiljöer för utomhuspedagogik.
4.4 Goda förutsättningar för livslångt lärande och bildning.
4.5 Andelen behöriga till gymnasieskolans yrkes- eller högskoleförberedande program ska öka på kommunens samtliga högstadieskolor.
4.6 Andelen gymnasieelever med examen inom 3 år ska öka.
4.7 Bibehållen skolstruktur i form av skol- och förskoleverksamhet på nuvarande orter.

5. Jämställdhet

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Delmål
5.1 Kommunens verksamheter ska planeras utifrån både kvinnor och mäns, flickors och pojkars behov och resurser ska fördelas likvärdigt mellan könen.
5.2 Alla vuxna och barn ska bemötas utan diskriminering och utan stereotypa föreställningar om kön.

12. Hållbar konsumtion och produktion

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Delmål
12.2 Till år 2030 ska matsvinnet minska till max 8 procent i hela tillagnings- och serveringsprocessen.

Särskilda uppdrag

Särskilda uppdrag
6.2.a Fokus på tidiga insatser och förebyggande arbete redan i förskolan för högre resultat.
6.2.b Snabbare vägar till arbete för vuxna genom praktikplatser varvat med SFI redan från början. Utveckla SFI och yrkes SFI för bättre resultat.
6.2.c Regional samverkan inom gymnasie- och vuxenutbildningen för bättre matchning mot arbetsmarknad och resurseffektivare verksamhet.
6.2.d Ökad samverkan mellan utbildning, näringsliv och de offentliga arbetsgivarna för att uppnå mer UF-företagande och ett utvecklat samarbete med teknikföretag i och utanför kommunen.
6.2.e Uppdrag till kommunstyrelsen att säkerställa NPF-perspektivet i såväl hela skolmiljön som måltidsmiljön i enlighet med rekommendationer från Specialpedagogiska skolmyndigheten och Livsmedelsverket. Kvartalsvis elevutvärdering genom appen Ung i Tierp under införandeåret.
6.2.f Kommunstyrelsen uppdras att ta fram en planering för att Tierps kommun 2026 ska kunna ligga över riksnittet i elevpeng.
6.2.g Stärka det förebyggande elevhälsoarbetet. Särskilt fokus på att förebygga psykisk ohälsa och hög problematisk skolfrånvaro.
6.2.h Arbeta med barn och ungas psykiska hälsa redan från förskolan.
6.2.i Stärka föräldraskapet hos föräldrar som har barn med hög skolfrånvaro.
6.2.j Stänga förskolan Grodan 2024 då Vallskoga förskola blir klar. Ingen minskning av personal i samband med förändringen.
6.2.k Avveckla förskolepaviljongerna i Karlholm under 2024 då barnantal sjunker.
6.2.l Uppstart av särskild undervisningsgrupp i grundskolan inom AST/NPF-spektrat.
6.2.m Distansutbildning i egen regi inom vuxenutbildning/gymnasieskolan.

Avsnitt 6.3 Bo, trafik och miljö

Utvecklingsförutsättningar

Tierps kommuns folkmängd har under det senaste decenniet stadigt ökat, dock med ett trendbrott 2022 då det istället skedde en viss minskning. Befolkningsökningen bidrar bland annat till ökade krav på infrastruktur som gynnar effektiva och fossilfria transporter och en samhällsexpansionen som är hållbar. God tillgång till kollektivtrafik med hög turtäthet och punktlighet är viktiga parametrar för att gynna kommunens utveckling. Vid planering och byggande ska ett grönt, rent och tilltalande utseende eftersträvas. Kommunens olika delar ska ha tillgång till natur, grönska, rent vatten och präglas av god tillgänglighet.

Hållbart samhälle

För att nå ett klimatsmart samhälle måste kommunens samhällsplanering skapa förutsättningar för effektiva och fossilfria transporter. Kommunkoncernen arbetar med att ställa om den egna fordonsflottan till fossilfria alternativ och samtidigt möjliggöra för företag och medborgare att göra detsamma genom bland annat utbyggnad av laddinfrastruktur för elbil och främjandet av hållbara mobilitetslösningar.

Kommunen ska ställa miljökrav vid upphandlingar, på exploatörer vid markanvisningar och på de kommunala bolagen via ägardirektiv och genom det gemensamma arbetet kring avfall samt vatten- och avloppsplanerna. Detaljplanering av befintliga och nya områden ska leva upp till hållbarhetskraven. Vid all planering ska lösningar som främjar resurseffektivitet och minimerar påverkan på ekosystemen eftersträvas. Kommunen har också antagit ett stort antal hållbarhetslöften inom Länsstyrelsens åtgärdsprogram för miljömålen..

Kommunkoncernen ska ha ett aktivt arbete med energieffektivisering och ska främja installationer av mindre och större elproduktionsenheter, exempelvis solceller på tak eller solcellsparkar på exempelvis sluttäckta deponier eller andra icke produktiva marker. 1 januari överförs ansvaret för förpackningsinsamling till kommunerna och senast 1 januari 2027 ska fastighetsnära insamling vara införd för hushållen. Taxor inom samhällsbyggnadsområdet ska utvecklas för att möjliggöra för medborgarna att leva hållbart. Det ska vara lätt att göra rätt.

Hållbara samhällen och tätorter kräver fungerande grön infrastruktur och spridningsvägar för djur och växter, och detta ska vara en integrerad del av samhällsplaneringen. 3-30-300 regeln ska tillämpas i den kommunala planeringen. Det innebär att kunna se tre träd från sitt fönster såväl hemma som på jobbet, att våra tätorter ska ha minst 30 % krontäckningsgrad och att det ska vara max 300 meter till närmaste grönområde från där man bor. Varierade grönområden och skyddad natur skapar högre motståndskraft mot klimatförändringarna och förser invånarna med ekosystemtjänster, bland annat luftrening, dagvattenhantering och svalka vid värmeböljor. Vatten är en grundförutsättning för allt levande på jorden, och rent vatten är en förutsättning för människors hälsa. En hållbar samhällsutveckling måste därför säkerställa att vårt grundvatten samt våra sjöar och vattendrag inte förorenas. En viktig åtgärd för att nå målen och samtidigt se till att Tierp tar sitt ansvar när såväl EU som FN höjer sina ambitioner för biologisk mångfald är att öka mängden skyddad natur.

Enligt kommunens naturvårdspolicy ska det finnas god tillgång till en rik och varierad natur med goda förutsättningar för friluftsliv och rekreation. I ett samhälle där den psykiska ohälsan ökar är det viktigt att kommunens invånare har nära till natur, grönska, rent vatten och att dessa områden präglas av god tillgänglighet för alla. Det är viktigt för att gynna en god folkhälsa i hela befolkningen. Innan förtätning av bebyggd miljö sker ska tillräckligt stora ytor för dagvattenhantering, natur och rekreation säkerställas. Även skolors behov av gröna utemiljöer ska tillgodoses i planeringen.

Barn och ungas delaktighet inom samhällsplaneringen ska fortsatt vara en viktig del i

kommunens arbete. Genom att planera i barn och ungas ögonhöjd och sänka blicken och se utifrån deras perspektiv skapas förutsättningar för ett hållbart samhälle. Vid nyproduktion av förskolor och skolor får barnen vara delaktiga vid utformning av skolmiljön.

Arbete pågår för att utarbeta en ny översiktsplan. Det har genomförts tidiga medborgardialoger för att fånga upp medborgarnas kunskap och intressen inom det geografiska området. Under 2022 genomfördes ett samråd som även det genererade många inkomna synpunkter och idéer från myndigheter, organisationer och civilsamhället. Målsättningen är att den nya översiktsplanen ska antas under 2024.

Ledstjärna i samhällsbyggnadsprocessen hela vägen från översiktsplan, genom detaljplan, lovärenden, genomförande och till förvaltning ska vara ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Kommunen arbetar för att genom planläggning, upphandling och genomförande skapa förutsättningar för en variation av byggnadstyper, bostadsstorlekar och upplåtelseformer. Allmänna platser och offentliga rum ska ha hög estetisk kvalitet med en bredd av funktioner och som uppmuntrar till möten och aktivitet. Utrymmen i stadsrummet ska finnas för grönstruktur och ekosystemtjänster. När nya bostadsområden planeras är det viktigt att tidigt planera för skola, förskola samt lokaler och ytor för sport och fritid.

Mål

2. Ingen hunger

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk

Delmål
2.2 Bevarande av viktiga jordbruksmarker.

6. Rent vatten och sanitet för alla

Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

Delmål
6.1 Förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material.
6.2 Effektivisera vattenanvändningen inom alla sektorer samt säkerställ en hållbar försörjning av sötvatten för att förebygga vattenbrist och låga grundvattennivåer.
6.3 Ökad grad av återställande av de vattenrelaterade ekosystemen inom kommunen.

7. Hållbar energi för alla

Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla.

Delmål
7.1 Öka andelen förnybar energi i den kommunala energimixen och underlätta införandet av småskaliga energilösningar.
7.2 Minska kommunens energiförbrukning, bland annat genom energieffektivisering.

9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

Delmål
9.1 Bygga ut en tillförlitlig och hållbar infrastruktur, där kollektivtrafik och olika mobilitetslösningar är en naturlig del, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande.
9.3 Antal hushåll och verksamheter som är anslutna till snabbt och kapacitetsstarkt bredband ska öka.

10. Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Delmål
10.1 Kommunens fysiska planering ska verka för att socioekonomisk segregation motverkas.

11. Hållbara städer och samhällen

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Delmål
11.1 Verka för till fullgoda och ekonomiskt överkomliga bostäder för alla.
11.2 Planberedskap för bostäder för minst 1000 invånare i kollektivtrafiknära lägen för att möta behoven som följer i takt med att de stora industri- och teknikinvesteringarna genomförs i Norduppland.
11.3 Skapa inkluderande tätortsmiljöer som erbjuder god tillgång till grönområden och offentliga platser och som ger möjlighet att ta sig fram säkert som gång- och cykeltrafikant.
11.5 25 000 invånare år 2035 genom utveckling och tillväxt i hela kommunen.
11.6 Ett gott utbud av offentlig och kommersiell service med hög kvalitet och tillgänglighet i hela kommunen.

12. Hållbar konsumtion och produktion

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Delmål
12.1 Minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.
12.3 Kommunens inköp ska främja hållbar produktion och innovation för smarta lösningar samt stimulera en cirkulär ekonomi.

13. Bekämpa klimatförändringarna

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser

Delmål
13.1 Senast år 2045 ska kommunen inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser.
13.2 Klimatanpassa den fysiska planeringen för att begränsa klimatpåverkan och minska sårbarheten vid ett förändrat klimat.
13.3 Kommunens och kommunkoncernens transporter ska vara fossilfria till år 2030.

14. Hav och marina resurser

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling.

Delmål
14.1 Förebygg och minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, såsom marint skräp och tillförsel av näringsämnen.
14.2 Förvalta och skydda marina och kustnära ekosystem på ett hållbart sätt.
14.3 Främja fritidsfiske och kustnära yrkesfiske ur ett hållbarhetsperspektiv samt verka för stärkta populationer av fisk och andra vattenanknutna arter.
14.4 Minska mängden plastavfall som hamnar i haven.
14.5 Verka för att det ska finnas tillräcklig infrastruktur för att minska fritidsbåtars påverkan på marina ekosystem.

15. Ekosystem och biologisk mångfald

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

Delmål
15.1 Integrera stadsgrońska och ekosystemtjänster vid planering, byggande och förvaltning i kommunens orter.
15.2 Bevara biologisk mångfald och säkerställ att värdefulla naturmiljöer får adekvat skydd och vårdas ur ett framtidsperspektiv.
15.3 Vidta åtgärder för att stärka ekosystemtjänster och motverka minskning av biologisk mångfald och spridning av invasiva arter på kommunägd mark.

Särskilda uppdrag

Särskilda uppdrag
6.3.a Kommunstyrelsen uppdras att säkerställa att Översiktsplan 2050 färdigställs och antas under 2024.
6.3 b Kommunstyrelsen uppdras att påbörja arbetet med att inrätta ett nytt marinreservat och två nya naturreservat, för inrättande 2026.
6.3 c Kommunstyrelsen uppdras att ta fram en kommunövergripande plan för säkra och trygga skolvägar, inklusive trygga GC-vägar till barns fritidsaktiviteter.

Avsnitt 6.4 Kultur, fritid och friluftsliv

Utvecklingsförutsättningar

Möjlighet till kultur, fritidssysselsättningar och friluftsliv är en av grundstenarna i ett väl fungerande samhälle. Det bidrar till att vidga människors vyer och skapa förståelse för andras perspektiv samt en god fysisk och mental hälsa. Tierps kommun har ett gott samarbete med länets institutioner, fria kulturskapare, civilsamhällets olika organisationer samt näringsliv. Internationella utblickar, utbyten och samarbeten är viktiga i ett mångkulturellt och globalt samhälle.

Tierps kommun har också god tillgång på rik och varierad natur, både storslagna naturmiljöer för dagsutflykter och bostadsnära naturområden för de dagliga upplevelserna. Kommunen har en lång och relativt oexploaterade kuststräcka. Dalälvslandskapet och odlingslandskapet ger och utstrålar orördhet och är bärare av tusenårig kulturhistoria. Kommunen ingår i ett biosfär-område och det finns flera riksintressen för friluftsliv och naturvård, många naturreservat och länets första kulturreservat.

Kommunen samverkar med föreningar, studieförbund och övriga civilsamhället och ger bidrag för arrangemang, aktiviteter och lokaler. Kommunen bidrar även med kompetens vid samverkan och erbjuder föreningslivet subventionerade ändamålsenliga lokaler och mötesplatser.

För att förverkliga det som står i kommunens vision, att Tierps kommun är en grön och harmonisk oas för hela livet, beaktas tillgänglighet och närhet till naturen i planeringen av framtida bostadsområden. Det är en framgångsfaktor.

Kultur i svår tid

Det är i ekonomiskt svåra tider som våra prioriteringar prövas. Det är då våra värderingar ställs på sin spets och tydligt påverkar våra beslut. I svåra tider är dessutom kultur viktigare för ett samhälle än i goda tider. Då blir konsten och kulturens unika förmåga att fördjupa vår förståelse av såväl historien som vår samtid ännu viktigare. Det är då konstens och kulturens möjligheter att bidra till framtidstro och visioner behöver extra väl. För kultur stimulerar människors kreativitet, utveckling och förmåga att tänka fritt och att skapa.

Kulturutbudet i Tierp måste ha möjligheter att skapa förutsättningar för en utvecklande, inspirerande kommun som ger människor modet att pröva något nytt. För att kunna göra det behövs en ekonomisk politik som inte slår undan fötterna för ett brett deltagande och ett brett utbud. Med höjda taxor krävs att kommunen åtminstone värnar det utbud som redan finns. Alla invånare i Tierps kommun ska ha tillgång till olika sorters kultur oavsett var de bor. Alla barn ska kunna få uppleva och skapa kultur. Kultur ska skapas i hela kommunen och det ska finnas möjlighet för kulturarbetare att leva och verka här. I Tierps kommun ska den fria kulturen värnas.

Mål

3. God hälsa och välbefinnande

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Delmål
3.1 Kultur- och fritidsaktiviteter för alla barn och unga, oavsett kön, bakgrund eller ekonomiska förutsättningar.
3.2 Förvaltning och säkerställd god tillgång till grönområden med höga rekreations- och naturvärden, som stimulerar till lek och utevistelse.

5. Jämställdhet

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Delmål
5.1 Kommunens verksamheter ska planeras utifrån både kvinnor och mäns, flickors och pojkars behov och resurser ska fördelas likvärdigt mellan könen.

11. Hållbara städer och samhällen

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Delmål
11.4 Stärka arbetet för att skydda och trygga våra kultur- och naturarv.

14. Hav och marina resurser

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling.

Delmål
14.3 Främja fritidsfiske och kustnära yrkesfiske ur ett hållbarhetsperspektiv samt verka för stärkta populationer av fisk och andra vattenanknutna arter.

15. Ekosystem och biologisk mångfald

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

Delmål
15.4 Informera om natur- och kulturvärden i tätortsnära miljöer för att öka medvetenheten hos kommuninnevånare och besökare.

16. Fredliga och inkluderande samhällen

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

Delmål
16.6 Ökat medborgardeltagande i det lokala föreningslivet för ett starkt civilsamhälle

Särskilda uppdrag

Särskilda uppdrag
6.4.a Uppdrag till kommunstyrelsen att verka för att en IOP med föreningslivet tas fram för driften av Padelbanorna i köpingen.
6.4.b Stryks.
6.4.c Stryks.
6.4.d Se över och ordna andra alternativ för att minska reskostnaderna (300 tkr av totalt 400 tkr) kopplade till kulturavstrappan.
6.4.e Med hjälp av kommuninvånarna utse kommunens sju underverk, unika platser som lyfts fram extra som utflyktsmål och spektakulära sevärdheter.
6.4.f Stryks.

Avsnitt 6.5 Näringsliv och arbete

Utvecklingsförutsättningar

Tierps kommun har ett gynnsamt läge mellan två större städer. För arbetsgivare är läget av stor vikt för att rekrytera arbetskraft. I Uppsala län beräknas antalet nya jobb öka kraftigt inom flera branscher, exempelvis inom Nordupplands industrisektor. Befolkningen i Uppsala län förväntas öka till 538 613 invånare vilket innebär en ökning med 39 procent mellan 2022 och 2050, i jämförelse med riket som förväntas växa med knappt 13 procent. I Tierps kommun ska det finnas goda förutsättningar för att leva, bo och verka i hela kommunen.

Tierps kommun har en lång bruks- och industritradition, en tradition som lever vidare i flera stora multinationella företag samt innovativa mindre och medelstora företag inom verkstad och tillverkning. Den största branschen i kommunen är jordbruk, skogsbruk och fiske som står för 26 procent av antalet företag och därefter byggverksamhet med 14 procent. Flest antal arbetstillfällen finns inom kommunal verksamhet samt inom tillverkningsindustrin, där Atlas Copco, Erasteel kloster, Munters och Habia Cable är de största arbetsgivarna. Här finns stora möjligheter för samverkan med näringslivet så att Tierps kommun kan ta sitt ansvar enligt Parisavtalet och samtidigt möjliggöra för framtidens näringsliv.

Vi ser en positiv trend vad det gäller företagsetableringar samtidigt som befintliga företag växer och fler näringar har rekryteringsbehov. Det finns utmaningar med infrastrukturen där kapacitetsbrister inom elförsörjning hindrar nyetableringar. Det finns också utmaningar med kompetensförsörjningen, där måste utbildningar anpassas för att möta näringarnas behov.

Tierps kommuns närhet till starka arbetsmarknadsregioner gör att många invånare har sitt arbete i andra kommuner. Tierps kommun har en negativ nettopendling, år 2021 var pendlingsunderskottet -2 418 personer. Den största utpendlingen sker till Uppsala kommun och Arlanda flygplats. Därefter till Gävle och Östhammars kommuner, där Region Gävleborg respektive Forsmark är stora arbetsgivare.

Ett solidariskt samhälle som håller ihop

Att Tierp allt mer kännetecknas av ett samhälle med stora klyftor blir allt tydligare. Klyftor som mer och mer kommit att ta sitt uttryck genom socioekonomi och etnicitet. Det finns ingen tvekan om att segregationen i Tierp måste motverkas och klyftorna minskas. Det har nu gått över två år sedan segregationen i kommunen kartlades. Det är dags att omsätta den kunskapen i handling.

Mål

5. Jämställdhet

Uppnä jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Delmål
5.3 Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.
5.4 Öka andelen kvinnligt företagande.

8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Delmål
8.1 Stödja utvecklingen av arbetstillfällen för alla grupper, även de som står långt från arbetsmarknaden.
8.2 Minska andelen ungdomar som varken arbetar eller studerar.
8.3 Kommunens uppdrag som kontrollmyndighet, markägare och tillståndsgivare ska ske på ett rättssäkert, effektivt och professionellt sätt för att skapa bästa förutsättningar för näringslivet att bedriva sin verksamhet och växa.
8.4 Verka för att bibehålla och öka antalet företag och stärka positiva attityder till entreprenörskap och företagande.
8.5 Stärka framväxten av en hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.
8.7 Årligen minska kommunkoncernens konkurrens med det lokala näringslivet.

9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

Delmål
9.2 Samverka med universitet, högskolor och företag för att bidra till ny kunskap och innovationer.

10. Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Delmål
10.3 De socioekonomiska skillnaderna ska minska.
10.4 Fler nyanlända ska ha lämnat etableringsuppdraget för att börja arbeta eller studera.

12. Hållbar konsumtion och produktion

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Delmål
12.4 Produktionen från jordbruks- och trädgårdssektorn ska öka med 35 procent samt dess produktionsvärde ska öka med 50 procent till år 2030.

Särskilda uppdrag

Särskilda uppdrag
6.5.a Fortsätta arbetet med att digitalt marknadsföra de utflyktsmål som finns i kommunen.
6.5.b Arbeta med att förbättra förutsättningarna för sociala företag i hela kommunen.
6.5.c Arbeta med att lyfta fram kommunens attraktivitet för företag, skapa goda förutsättningar för nyetableringar av hållbara företag och säkra upp att redan etablerade företag stannar i kommunen och ges förutsättningar att utvecklas.
6.5.d Kommunstyrelsen uppdras att under 2024 omsätta segregationskartläggningen 2021 i handling. Begreppet segregation ska integreras i kommunens styrdokument, LÖK:ens påverkan på civilsamhällets arbete kopplat till segregation ska följas upp, och vid uppdateringen av bostadsförsörjningsprogrammet ska en plan för att bostadssegregationen ska motverkas inkluderas, samt att skolmedlens fördelning i ökad utsträckning bidrar till att minska segregationen.
6.5.f Kommunens ansvar för allas tillgång till goda bostads- och boendemöjligheter ska utvecklas genom att bostadsförsörjningsplanen uppdateras första halvåret senast 2025

Avsnitt 6.6 Omsorg och stöd

Utvecklingsförutsättningar

Kommunen ansvarar för omsorg och stöd i form av socialtjänst (individ- och familjeomsorg, funktionshinderomsorg och äldreomsorg) och kommunal hälso- och sjukvård. Kommunen samverkar med andra aktörer för att på så sätt öka chanserna till trygghet för särskilt utsatta invånare och grupper. Inom de närmaste åren kommer antalet äldre över 65 år att öka. Andelen äldre i förhållande till befolkningen i Tierps kommun beräknas ligga kvar på 24 procent även 2024 och nästkommande år.

Psykisk hälsa är en fråga som blir viktigare och spänner över många områden, från barn till äldre. Indikationer från flera håll visar på ökad psykisk ohälsa bland ungdomar i Tierps kommun och då främst bland flickor. Kommunen behöver utveckla arbetssätt och modeller för att fortsätta förebygga psykisk ohälsa i alla åldersgrupper och ge adekvat stöd när så behövs. Här är det viktigt att ha en fungerande samverkan med Region Uppsala utifrån individperspektivet för att minimera risken att någon hamnar mellan stolarna och att de samlade resurserna används på ett så effektivt sätt som möjligt.

Omsorg och stöd som ges nära och med individen i centrum

För att på bästa sätt ge stöd till de individer som behöver det krävs att kommunen samverkar med andra huvudmän. Etableringen av vårdcentrum Tierp Älvkarleby i Tierp innebär att vården kommer närmare invånarna både geografiskt, digitalt, tillgänglig och relationellt och har även intensifierat samarbetet med Älvkarleby kommun. Som en påverkan av ett högre vårdtryck på Akademiska sjukhuset samt då geriatriken stängt i Tierp har det skett en

förskjutning av brukare med större vårdbehov till kommunen.

Kosten är central för att minska undernäring hos äldre och varje dag tillagar kommunen cirka 500 portioner till äldreomsorg och hemtjänst. Det innefattar att erbjuda hälsosamma och näringsriktiga måltider som dessutom tar hänsyn till klimat och miljö.

Projektet ”förebygga ofrivillig ensamhet bland äldre” startade i april med hjälp av statsbidrag, efter kartläggning planeras åtgärder tillsammans med civilsamhället kunna ske. En viktig del här är att återöppna träffpunkterna och samverka med Upplandsstiftelsen inom området ”Senior i naturen”.

Då färre medarbetare ska ge stöd till fler medborgare behövs nya arbetssätt. Digitalisering och e-hälsa kan vara en lösning för att frigöra resurser och öka kvaliteten för brukarna, men introduktionen av e-hälsa måste ske utifrån brukarnas behov.

Det är en stor utmaning att rekrytera medarbetare med rätt kompetens inom området. Då fler invånare behöver stöd ökar behovet av medarbetare. I dagsläget används inhyrd personal för att kunna utföra ett rätts- och patientsäkert arbete. Målet är att minska beroendet av inhyrd personal.

Personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och/eller intellektuell funktionsnedsättning är idag mer integrerade i samhället och har fått större möjligheter att leva som andra. Detta är positivt och medför samtidigt att kommunens verksamhet behöver anpassas för att kunna möta andra behov.

Allt mer stöd ges i brukarens hem. Den yngre generationen personer med funktionsnedsättning efterfrågar delvis andra typer av boendeformer. Det gäller både den fysiska utformningen av bostaden och tillgången till personalstöd. Inom äldreomsorgen har inriktningen under flera år varit kvarboendepincipen. En utmaning är att kunna erbjuda ett likvärdigt utbud i hela kommunen. Hemmaplanslösningar behöver inte uteslutande handla om att ”driva i egen regi” utan skulle även kunna vara en möjlighet för exempelvis sociala företag att erbjuda praktikplatser som arbetsmarknadsenheten och i viss mån daglig verksamhet skulle kunna nyttja.

Ett större fokus behöver läggas på förebyggande arbete inom hela socialtjänsten. Föräldrautbildning och andra gruppverksamheter utvecklas utifrån behov. Bland annat har icke-biståndsbeviljade insatser utökats till att även omfatta ungdomar med skadligt bruk av alkohol och/eller droger. Tidig upptäckt och tidiga insatser ska även främjas genom öppna förskolan. Ett ökat samarbete planeras även mellan individ- och familjeomsorgen och förskolan. Individ- och familjeomsorgen fokuserar på att förstärka hemmaplanslösningar för barn och unga, för att minska kostnaderna och öka kvaliteten för placeringar av barn.

Samverkan med det civila samhället behöver utvecklas och stärkas. Arbetssätt för att stärka brukarinflytande och delaktighet för de medborgare som inte är föreningsaktiva behöver utvecklas ytterligare. Individ- och familjeomsorgen har sedan flera år ett etablerat samarbete med flera organisationer inom områdena våld i nära relation, brottsoffer samt arbetsmarknad.

Våld i nära relation är fortsatt ett växande problem i samhället i stort och även i Tierps kommun. Familjerådgivning sker hos familjestödsenheten och ökar möjligheten för motiverande stöd till andra insatser inom kommunen om ett sådant behov finns. Familjestödsenheten erbjuder även samtalsstöd/behandlande samtal för våldsutsatta, krismottagning för män och behandling för våldsutövare.

Mål

1. Ingen fattigdom

Fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska. Fattigdom innebär bl.a. även brist på frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet.

Delmål
1.1 Andelen vuxna och barn som lever i ekonomisk utsatthet ska minska

2. Ingen hunger

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk

Delmål
2.1 De kommunala måltiderna ska ha hög kundnöjdhet samt vara hälsosamma och näringsriktigt anpassade till respektive verksamhets behov.

3. God hälsa och välbefinnande

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Delmål
3.3 Ökad självskattad hälsa och minskade hälsoskillnader mellan grupper och individer bland kommunmedborgarna.
3.4 Minskat missbruk av alkohol, narkotika, doping, tobak och spel.
3.5 Mer vård, inklusive specialistvård, ska erbjudas nära i samverkan med andra aktörer.
3.6 Minskad psykisk ohälsa hos såväl vuxna som barn.
3.7 Minskad ofrivillig ensamhet bland äldre.

5. Jämställdhet

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Delmål
5.2 Alla vuxna och barn ska bemötas utan diskriminering och utan stereotipa föreställningar om kön.
5.6 Minskat våld i det offentliga och privata rummet, inklusive våld i nära relationer, hedersrelaterat våld, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.

10. Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Delmål
10.2 Ökning av andelen brukare som anser att de får bestämma om saker som är viktiga.

12. Hållbar konsumtion och produktion

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Delmål
12.2 Till år 2030 ska matsvinnet minska till max 8 procent i hela tillagnings- och serveringsprocessen.

Särskilda uppdrag

Särskilda uppdrag
6.6.a Riktade insatser för suicidprevention.
6.6.b Utveckla arbetet med personcentrerad vård för att stärka den enskildes delaktighet, inflytande och självbestämmande över utförda insatserna.
6.6.c Åtgärder för att minska risken för undernäring hos äldre.
6.6.d Utöka antalet platser på Villa Sigbo efter behov år 2025 samt påbörja processen under 2024 för att ta fram underlag för nytt särskilt boende till år 2030.
6.6.e Aktivt arbete med föräldrar genom samverkan mellan SFI/vuxenutbildning/arbets-marknadsenheten och familjeenheten i syfte att stärka föräldraskapet samt stoppa och förebygga förekomsten av våld i nära relationer.
6.6.f Aktivt arbeta med effektiv och nära vård i samverkan med regionen.
6.6.g Arbeta förebyggande med uppsökande verksamhet hos personer äldre än 80 år för att kunna kartlägga och tidigt möta framtida behov.
6.6.h Återstarta träffpunkterna, tidigare femklövern, samt samverkan med Upplandsstiftelsens arbete med "Seniorer i naturen".

Avsnitt 6.7 Kommunen som arbetsgivare

Utvecklingsförutsättningar

Tierps kommun har cirka 1700 tillsvidareanställda varav andelen kvinnor är cirka 80 procent. Av kommunens totala budget utgör cirka 60 procent personalkostnader. Medelåldern är 46 år. Kommunens rekryteringsbehov i samband med åldersavgångar kommer att öka för att nå sin kulmen när de som i dag befinner sig i intervallet 55-60 år pensioneras. En analys av personalomsättningen visar på ett stort behov och att kommunen kommer behöva nyanställa cirka 800 medarbetare under de närmast 5 till 7 åren. Detta behov av nyanställningar bygger dels på den åldersstruktur kommunen har med en hel del som går i pension men även på den övriga personalomsättning där medarbetare väljer att avsluta sina anställningar. Pensionsålder är 69 år

vilket innebär att man har rättighet att jobba fram till man fyller 69 år. Personalomsättningen var under 2022 cirka 10 procent.

Kommunens absolut största utmaning som arbetsgivare är att klara den framtida kompetensförsörjningen. För att klara kompetensförsörjningen fastställde Kommunstyrelsen i maj 2018 en strategi för kompetensförsörjning. Syftet med strategin är att Tierps kommun både ska vara och framstå som en attraktiv arbetsgivare. Kommunens värdeord; Ansvar, Kundfokus, Mod, Framtidstro och Respekt ska genomsyra arbetsmiljön. Att skapa bilden av att Tierps kommun uppfattas som en bra tänkbar arbetsgivare är ett stort fokus, vilket innebär att synas på sociala medier och där marknadsföra kommunens arbetsgivarvarumärke. Kommunen måste arbeta mer med att skapa denna attraktivitet som arbetsgivare och då är chefs- och ledarskapet viktigt både för att behålla medarbetare men även för att locka nya medarbetare att börja arbeta i Tierps kommun. En bra chef är en viktig faktor för både attraktiviteten men också för en god arbetsmiljö. Skapa stolthet i att vara anställd i Tierps kommun för att på så vis utveckla och behålla medarbetare som då pratar väl om sin arbetsgivare. Att synas på sociala medier är också en mycket viktig faktor för att klara framtida kompetensförsörjning.

Mål

3. God hälsa och välbefinnande

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Delmål
3.8 Minskad sjukfrånvaro i kommunens alla verksamheter i jämförelse med föregående år.

5. Jämställdhet

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Delmål
5.2 Alla vuxna och barn ska bemötas utan diskriminering och utan stereotypa föreställningar om kön.
5.5 Förbättrad arbetsmiljö inom kommunens verksamheter.

8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Delmål
8.6 Verka för full sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.

Särskilda uppdrag

Särskilda uppdrag
6.7.a Ökad samverkan inom kommunkoncernen, med andra kommuner, näringsliv samt universiteten och högskola för att säkra kompetens, resurseffektivisera, rekrytera personal och bli en attraktiv arbetsgivare.
6.7.b Öka attraktiviteten för Tierps kommun som arbetsgivare. Kompetensutveckla personalen. Möjliggöra nya lösningar för att öka attraktiviteten för att få fler äldre att vilja stanna kvar i arbetslivet.
6.7.c Heltidsresan. Målet ska enligt avtal vara uppnått 2024.
6.7.d Friskvårdsbidrag för alla anställda höjs från 1 500 kr per år till 2 500 kr 2024 och därefter till 3 000 kr 2025.

Kapitel 7 Ekonomi

Avsnitt 7.1 Ekonomin i sammandrag

	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2022	2023	2024	2025	2026
Folkmängd 31/12*	21 406	21 349	21 349	21 349	21 349
Skattesats i kronor	21:29	21:29	21:29	21:29	21:29
Verksamhetens intäkter	360,5	315,4	327,2	327,8	329,5
Verksamhetens kostnader	-1 757,8	-1 826,1	-1 893,0	-1 917,6	-1 971,3
Skatteintäkter och statsbidrag	1 476,2	1 528,0	1 588,0	1 633,0	1 685,7
Årets resultat	45,2	5,0	1,2	36,1	35,3
Soliditet 1)	37,5	40,0	30,9	36,0	41,7
Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser	19,7	21,7	10,4	17,4	24,1
Investeringar (netto) 2)	47,1	62,8	68,6	95,0	82,5
Självfinansieringsgrad 3)	181,0	27,8	27,5	116,8	95,1
Långfristig låneskuld	253,6	253,6	274,3	274,3	274,3

Definition av nyckeltal

1) Soliditet definieras som eget kapital dividerat med totalt kapital.

2) Nettoinvesteringar definieras som bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringar som finansierats med offentliga bidrag.

3) Självfinansieringsgrad definieras som Kassaflöde från den löpande verksamheten dividerat med nettoinvesteringar.

*Invånarantalet den 1/11 2023 är nedskrivet med 174 personer utifrån SKRs prognos i cirkulär 23:41 för att anpassa budgeten till känt utfall per juli 2023, 21 329 st, enligt SCB.

Avsnitt 7.2 Driftbudget

I driftbudgeten specificeras alla löpande kostnader som kommunen har för att driva och upprätthålla sin verksamhet, exempel på löpande kostnader är personalkostnader, hyror, inköp av förbruknings-varor och dylikt. Dessa kostnader kallas driftskostnader. Dessa finansieras av driftsintäkter, exempel barnomsorgs- och äldreomsorgsavgifter samt skatteintäkter och statsbidrag. Driftskostnader redovisas i en kommuns resultaträkning.

	Prognos	Budget	Budget	Plan	Plan
Nettokostnader per område (tkr)	2023	2023	2024	2025	2026
Revision	2 450	2 450	2 527	2 584	2 653
Valnämnd	32	32	533	33	634
Jävsnämnd	48	48	50	50	51
Lönenämnd	0	0	0	0	0
IT-nämnd	0	0	0	0	0
Kommunstyrelsen	1 477 449	1 432 131	1 544 852	1 577 917	1 626 619
varav Kommundirektör	35 811	36 503	40 986	42 280	43 412
varav Gemensam service	38 760	38 851	41 164	41 322	42 514
varav Medborgarservice	91 214	81 039	91 086	94 504	98 832
varav Exploateringsverksamhet	-2 443	-10 000	53	61	93
varav Kultur och Fritid	82 561	82 961	86 425	89 188	90 647
varav Förskola	154 399	154 991	167 963	168 443	172 733
varav Grundskola	337 575	330 804	354 188	358 054	367 840
varav Gymnasieskola	139 492	131 387	134 935	137 992	142 595
varav Äldreomsorg	288 012	285 528	309 753	327 135	337 306
varav Funktionshindreomsorg	129 703	129 703	137 078	137 422	141 480
Varav Individ- och Familjeomsorg	182 365	170 365	181 212	183 847	189 168
Verksamhetens nettokostnad	1 479 979	1 434 661	1 547 962	1 582 914	1 629 957
Finansieringsverksamhet	1 484 986	1 461 900	1 547 962	1 615 839	1 664 298
varav skatter, bidrag och utjämning	1 465 110	1 509 172	1 588 025	1 633 034	1 685 701
Resultat	5 007	27 239	0	32 925	34 341

*Invånarantalet den 1/11 2023 är nedskrivet med 174 personer utifrån SKRs prognos i cirkulär 23:41 för att anpassa budgeten till känt utfall per juli 2023, 21 329 st, enligt SCB.

Miljöpartiets förändringar, driftbudget 2024 och 2025 jämfört med Alliansens förslag (tkr)

Orsak/förklaring	2024	2025
Kommundirektör och verksamhetsövergripande ramförändringar		
Friskvårdsbidrag införs stegvis, 2 500 kr 2024, 3 000 kr 2025:	-870	0
Gemensam service		
Inrättande av Frivillig Resursgrupp, FRG	10	10
Medborgarservice - Samhällsbyggnad		
Stryk uppdrag 6.3.d (Genomlysna möjliga vägar framåt gällande Karlholm Strand)	-500	
Sänk "TKAB Hyreskompensation utöver vad utrymmet övrig uppräknig av kostnader ger för att täcka de behov TKAB flaggar för i hyresförhandlingen."	-540	
Kultur och Fritid		
Ej vakanshålla tjänst	280	600
Stryk uppdrag 6.4.f (Extrapersonal)	250	250
Stryk uppdrag 6.4.c (Vakanshållning under föräldraledighet)	120	120
Stryk uppdrag 6.4.b (Mindre aktiviteter utanför fritidsgårdarna öppettider.)	100	100
Förskola		
Inte spara in på personal i samband med att Grodan flyttas till Vallskoga	400	400
Grundskola		
Rädda Naturskolan (stryk uppdrag 6.2.l)	800	800
Stryk uppdrag 6.2.m (Satsa ytterligare på NTA, utökningen skjuts till 2025)	-100	
Äldreomsorg		
Återstarta träffpunkterna och samverkan med Upplandsstiftelsen "Seniorer i naturen"	50	50
Summa	0	2330

Ramförändringar på verksamhetsnivå

Kommundirektör och verksamhetsövergripande ramförändringar

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
-300	Avveckling av STAMINA. (Uppdrag 6.1.e)
350	Ökade kostnader för politiken i huvudsak för kommunfullmäktige då tidigare ramar baserats till en del på digitala sammanträden som var standard under pandemin.
-600	Avveckling en ekonomitjänst. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
1680	Friskvårdsbidrag för alla anställda höjs från 1 500 kr per år till 2 500 kr 2024 och därefter till 3 000 kr 2025. (Uppdrag 6.7.d)
1800	Uppräkning personal - Cirkulär +0,2%

Tabell 5 Driftbudget – ramförändringar Kommundirektör och verksamhetsövergripande

Valnämnd

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
500	EU-val

	600 tkr för Val 2026
--	----------------------

Tabell 6 Driftbudget – ramförändringar Valnämnden

Gemensam service

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
-300	Lägre försäkringspremier utifrån arbetet av beredskapssamordnartjänsten som inrättats.
267	EU-val Gemensam service
204	E-tjänsteplattform
-300	Avveckling tjänst KSU
-335	Vakanshållning tjänster. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
-670	Avveckling tjänst kommunikationsenheten. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
1975	Kostnader kopplade till IT-nämnden på grund av tidsmässig framflytt av delar av samsourcingprojektet.
10	Inrättande av Frivillig Resursgrupp, FRG. (Uppdrag 6.1.k)

Tabell 7 Driftbudget – ramförändringar Gemensam service

Medborgarservice

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
-125	Stängning av Uppsalakontoret enligt tidigare besparingsåtgärd.
-800	Samverkan Förskolan-Kosten, påverkar FSK o ÄO. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
-150	Effektivare livsmedelsinköp, påverkar FSK o ÄO. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
-600	Vakanshållning kostenheten, påverkar FSK o ÄO. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
500	Flytt av Bilpool till medborgarservice.

Tabell 8 Driftbudget – ramförändringar Medborgarservice

Medborgarservice - Samhällsbyggnad

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
-2000	Fastighetsförsäljning
300	Gata/Park extra beställning utöver driftavtal
2000	Avsättning deponin, sänkt 2 mnkr
250	Underhåll sjömärken
2043	Ökad kostnad Räddningstjänsten bland annat nya brandstationer
-1400	Avveckling två tjänster på samhällsbyggnadsenheten. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
-250	Ej öppna upp padelbanorna under 2024. (Uppdrag 6.4.a)
300	Eventuella utredningskostnader kopplade till Centralskolan samt köksinvesteringen
1241	Ökade kostnader Räddningsnämnden
1500	TKAB Hyreskompensation utöver utrymmet övrig uppräknig av kostnader ger för att täcka kraftiga taxehöjningar 2024 på bland annat fjärrvärme.
4860	TKAB Hyreskompensation utöver vad utrymmet övrig uppräknig av kostnader ger för att täcka de behov TKAB flaggar för i hyresförhandlingen.
700	Förstärkning av översikts- och detaljplanering för att kunna arbeta snabbt gentemot planbeställare. (Uppdrag 6.3.c)

Tabell 9 Driftbudget – ramförändringar Samhällsbyggnad, Medborgarservice

Kultur och fritid

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
1350	Ökad hyra Möbeln
320	Vakanshållning tjänst. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
-500	Avveckling tjänst. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
-210	Ökade intäkter på grund av höjda taxor.
-50	Se över och ordna andra alternativ för att minska reskostnader (300 tkr av totalt 400 tkr) kopplade till Kulturarvstrappan. (Uppdrag 6.4.d)

Tabell 10 Driftbudget – ramförändringar Kultur och Fritid

Förskola

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
5929	Ökade kostnader nya förskolor, netto
500	Kompensation avskrivningskostnader
-680	Avveckla förskolepaviljongerna i Karlholm under 2024 då barnantal sjunker. (Uppdrag 6.2.k)

Tabell 11 Driftbudget – ramförändringar Förskola

Grundskola

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
2570	Ökade skolskjutskostnader buss
2500	Ökade skolskjutskostnader taxi
2500	Uppstart av särskild undervisningsgrupp i grundskolan inom AST/NPF-spektrat. (Uppdrag 6.2.n)
500	Kompensation avskrivningskostnader
250	Ökade licenskostnader, digitala nationella prov

Tabell 12 Driftbudget – ramförändringar Grundskola

Gymnasieskola

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
-500	Distansutbildning i egen regi inom vuxenutbildning/gymnasoeskolan. (Uppdrag 6.2.m)

Tabell 13 Driftbudget – ramförändringar Gymnasieskola

Äldreomsorg

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
-245	Hyreshöjning till kunder enligt förhandling.
-1750	Hemtagning av serviceinsatser i egen regi enligt tidigare beslut.
100	Lönejustering avseende dem som utbildat sig till undersköterska.
200	Ökade kostnader för regionens system Cosmic link
-300	Optimera vikariatställningen. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
-50	Se över mötesstrukturen. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
-770	Vakanshållning chef Wesslandia. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
-150	Tvätthantering - felvrängda kläder. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
-500	Flytt av kontor Wesslandia. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
-500	Optimera hemtjänstplaneringen över områdena. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.

-120	Minska antalet hemtjänstbilar. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
-100	Planeringssystem SÄBO. Påbörjat arbetet, Helårseffekt 2024.
-100	Optimera den dagliga hemtjänstplaneringen cykel/bil. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
-50	Sjukvårdsmaterial - vårdtungt konto. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
50	Återstarta träffpunkterna, tidigare femklöver, samt samverkan med Upplandsstiftelsens arbete med "Seniorer i naturen". (Uppdrag 6.6.h)
	11 700 tkr 2025 för utökat antalet platser på Villa Siggbo efter behov år 2025 samt påbörja processen under 2024 för att ta fram underlag för nytt särskilt boende till år 2030. (Uppdrag 6.6.d).

Tabell 14 Driftbudget – ramförändringar Äldreomsorg

Äldreomsorg - Bistånd

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
-300	Individuella tidsbegränsade beslut
-150	Automatiserad avgiftsprocess, halvårseffekt 2024.
275	Ökade medel till anhängigkonsulent då inget i intresse fanns från annan kommun att dela på tjänsten som först var tänkt.
-25	Avveckla juridisk handledning. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
-1500	Hemtagning en köpt plats. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
880	Köp av plats inom LSS
-400	Debitera bostadshyra vid extern LSS-placering. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
-100	Process sjuklön privat personlig assistans. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.

Tabell 15 Driftbudget – ramförändringar Bistånd, Äldreomsorg

Funktionshindreomsorg

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
100	Lönejustering avseende dem som utbildat sig till undersköterska.
926	Ökade kostnader för evakueringslokaler för verksamheten som tidigare funnits vid Forshem

Tabell 16 Driftbudget – ramförändringar Funktionshindreomsorg

Individ- och familjeomsorg

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
100	Ökade kostnader för Team Maria
9000	Budgetförstärkning riktad till barn och ungdomsdelen.
-1000	Satsning på öppenvård
-2000	Satsning på egna familjehem
-1000	Hemmaplansutredningar
-300	Effektivisering av administrationen
-100	Egenavgifter. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
-60	Uppsägning av Infortorg. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.
-900	Avveckling/sammanslagning administrativa tjänster. Genomförd 2023, helårseffekt 2024.

Tabell 17 Driftbudget – ramförändringar Individ och familjeomsorg

Finansieringsverksamhet

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
13 000	Uppdrag till kommunstyrelsen att begära gottgörelse från pensionsstiftelsen för 2023 års kostnader. Enligt RKR ska gottgörelse bokföras på driften från och med 2024. (Uppdrag 6.1.f) Beräknad gottgörelse om 12 000 tkr för 2025 samt 11 000 tkr för 2026

Tabell 18 Driftbudget – ramförändringar Finansieringsverksamhet

Avsnitt 7.3 Investeringsbudget

En investering räknas inte som en driftkostnad eftersom det är en kostnad av engångskaraktär och har ett belopp överstigande ett prisbasbelopp och en livslängd över 3 år.

Investeringsbudgeten delas normalt upp i två delar, investeringsverksamhet och exploateringsverksamhet. Exploateringsverksamheten avser oftast investering och utveckling av nya områden inom kommunen, till exempel Siggbo-området.

En investering finansieras antingen med lån från externa långivare som exempelvis banken eller från kommunen själv. De kostnader som uppstår i samband med räntebetalningar och värdeminskning på investeringen kallas för kapitalkostnad, vilket är en driftkostnad.

Exempel på investeringar i kommunen kan vara investeringar i vägar, torg, parker och i utrustning.

	Prognos	Budget	Budget	Plan	Plan
Nettokostnader per område (tkr)	2023	2023	2024	2025	2026
Revision	0	0	0	0	0
Valnämnd	0	0	0	0	0
Jävsnämnd	0	0	0	0	0
Lönenämnd	0	0	0	0	0
IT-nämnd	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Kommunstyrelsen	57 684	67 596	62 616	68 890	64 335
varav Kommundirektör	0	0	0	0	0
varav Gemensam service	0	0	0	0	0
varav Medborgarservice	38 979	45 516	39 860	57 390	53 160
varav Kultur och Fritid	4 930	4 930	4 930	2 650	825
varav Förskola	2 200	3 300	4 576	2 200	1 000
varav Grundskola	7 450	7 200	7 200	5 000	5 000
varav Gymnasieskola	2 325	1 600	0	0	0
varav Äldreomsorg	1 400	4 400	5 400	1 000	1 000
varav Funktionshindreomsorg	300	300	300	300	3 000
Varav Individ- och Familjeomsorg	100	350	350	350	350
Total investering exklusive exploatering	61 184	71 096	66 116	72 390	67 835
varav Exploateringsverksamhet	1 650	5 900	2 500	22 600	14 700
Total investering inklusive exploatering	62 834	76 996	68 616	94 990	82 535

	Prognos	Budget	Budget	Plan	Plan
	2023	2023	2024	2025	2026
Varav immateriella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0
Varav byggnader och tekniska anläggningar	39 969	49 506	42 360	79 990	67 860
Varav maskiner och inventarier	22 865	27 490	26 256	15 000	14 675
Varav övriga materiella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0
	62 834	76 996	68 616	94 990	82 535

Avsnitt 7.4 Resultatbudget

Miljoner kronor	Utfall	Prognos	Budget	Budget	Plan	Plan
	2022	2023	2023	2024	2025	2026
Verksamhetens intäkter	360,5	315,4	352,1	327,2	327,8	329,5
Verksamhetens kostnader	-1757,8	-1 780,7	-1 790,4	-1 857,3	-1 883,6	-1 934,0
Avskrivningar	-35,6	-45,5	-36,7	-36,8	-37,2	-38,3
Verksamhetens nettokostnader	-1432,9	-1 510,7	-1 475,0	-1 566,9	-1 590,6	-1 642,7
Skatteintäkter	976,5	1 016,2	999,9	1 040,9	1 092,5	1 139,6
Generella statsbidrag och utjämning	499,7	511,8	509,3	547,1	540,6	546,1
Verksamhetens resultat	43,3	17,3	34,2	21,1	42,4	43,0
Finansiella intäkter	12,6	12,5	7,3	7,3	6,8	6,8
Finansiella kostnader	-10,8	-24,8	-14,3	-28,4	-13,9	-15,4
Resultat efter finansiella poster	45,2	5,0	27,2	0,0	35,3	34,3
Extraordinära poster	-					
Årets resultat	45,2	5,0	27,2	0,0	35,3	34,3

Kapitel 8 Ägardirektiv

Om kommunens bolag

Kommunen har två bolag, Tierps kommunfastigheter AB (TKAB) samt Tierps Energi och Miljö AB (TEMAB). Dessa två bolag har i sin tur var sitt dotterbolag, AB Tierpsbyggen (ABTB) respektive TEMAB FjärrvärmeAB (TFAB).

Stora ekonomiska värden är samlade i kommunens bolag och bolagens ekonomiska utveckling har betydelse för kommunens samlade ekonomi. Verksamhetsmässigt står också bolagen för viktiga värden för medborgarna.

I kommunallagens kapitel 10 finns den lagliga grund som reglerar att kommunen kan överlämna verksamhet till bolag och vad som då gäller för den kommunala ägaren kommunfullmäktige. För bolagsverksamheten gäller därför såväl aktiebolagslagen (ABL) som kommunallagen (KL) och även andra regelverk och lagar. Tryckfrihetsförordningen (TF) och Offentlighet och Sekretesslagen (OSL) är väsentliga i sammanhanget, eftersom ett kommunalt bolag generellt omfattas av offentlighetsprincipen.

Bolagen är helägda av Tierps kommun och är en del av kommunens verksamhet. Bolagens verksamhet regleras, utöver lag och bolagsordning, också av ägardirektiv. Ägardirektiven utfärdas av kommunfullmäktige och fastställs av en bolagsstämma. Ägardirektiven innehåller anvisningar som gäller för längre eller kortare tid. Ägardirektiven är indelade i Allmänna direktiv (del 1), som är generella ägardirektiv och gäller samtliga bolag, och i Bolagsspecifika direktiv (del 2).

Kommunstyrelsen ska utöva uppsiktsplikt över bolagen.

Inför 2024 har en översyn av ägardirektiven genomförts av styrande politik, tjänstepersoner i kommun och bolag, samt bolagsstyrelser. Översynen har resulterat i flera förändringar i direktiven. Bland annat byts nyckeltal ut i ägardirektiven, från avkastning till ett lönsamhetsmått, så kallad rörelsemarginal. Vilket också är ett mått som går att följa löpande under året och inte enbart i bokslutet.

I detta kapitel redogörs för förändringar i ägardirektiven från föregående år. För att läsa samtliga ägardirektiv i sin helhet se bilaga 5.

Nytt i ägardirektiven

Till år 2024 görs följande tillägg i ägardirektiven till bolagen:

Ägardirektiv för Tierps Energi & Miljö AB

- 7 § Tierps Energi & Miljö AB ska verka för energieffektivisering och utfasning av fossila bränslen samt i övrigt i applicerbara delar följa de övergripande policyer och riktlinjer inom miljöområdet som kommunfullmäktige beslutar om. *Övriga paragrafer numreras om.*
- Ägardirektiv för TEMAB Fjärrvärme AB
- 5 § TEMAB Fjärrvärme AB ska verka för energieffektivisering samt i övrigt i applicerbara delar följa de övergripande policyer och riktlinjer inom miljöområdet som kommunfullmäktige beslutar om. *Övriga paragrafer numreras om.*
- Ägardirektiv för Tierps kommunfastigheter AB
- 7 § Tierps kommunfastigheter AB ska verka för energieffektivisering och utfasning av fossila bränslen samt i övrigt i applicerbara delar följa de övergripande policyer och riktlinjer inom miljöområdet som kommunfullmäktige beslutar om. *Övriga paragrafer numreras om.*

Tas bort ur ägardirektiven

Till år 2024 tas följande paragrafer bort ur ägardirektiven till bolagen:

Ägardirektiv för Tierps Energi & Miljö AB

- 2 § ”Gränsdragningen för Tierps Energi & Miljö ABs verksamhet har fastställts i överlåtelseavtal mellan kommunen och bolaget” tas bort i ägardirektivet. *Övriga paragrafer numreras om.*
- Ägardirektiv för TEMAB Fjärrvärme AB
- 9 § När ackumulerad summa av utbetald avkastning (räknat från år 2002) kommit upp i ett belopp som motsvarar köpeskillingen som utbetalas, skall avkastningskravet revideras genom nytt ägardirektiv. *Övriga paragrafer numreras om.*

Ändringar i ägardirektiven

Till år 2024 görs följande ändringar i ägardirektiven till bolagen:

Ägardirektiv för samtliga bolag, Del 1 Allmänna direktiv

- I 3 § förenklas skrivningen. Ny skrivning blir ” Som del av den kommunala organisationen ska bolaget verka utifrån den av kommunfullmäktige fastställda Vision för Tierps kommun (KF § 81/2015 samt), de vid var tid av kommunfullmäktige fastställda strategiska utvecklingsområdena. I detta ska bolaget särskilt beakta att varje beslut ska vägas mot dess påverkan på en hållbar ekonomisk, ekologisk och social utveckling i kommunen”.
- 4 § sista meningen förtydligas ”Sådana dokument kommuniceras snarast med Kommunstyrelsen”.
- 28 § ändras till att ”ordinarie ledamot som ej kan närvara meddelar sin ordförande om detta”.

Ägardirektiv för Tierps Energi & Miljö AB

- 2 § a) förtydligas enligt följande: ” I samverkan med kommunens sakkunniga tjänstepersoner ta fram förslag och underlag till renhållningsordning och avfallsplan samt förslag till taxa för renhållningstjänster. Kommunfullmäktige fattar sen beslut. Bolaget är kommunens kompetensresurs avseende avfallsverksamhet”
- *(tidigare § 3 a)*
- 2 § d) VA-plan byts ut till vattentjänstplan. Ny skrivning: ” informera allmänheten, företag, skolor, bostadsföretag m.fl. om miljöfrågor relaterade till avfallsområdet, Tierps kommuns avfallsplan, vattentjänstplan, vattenförsörjning och bolagets egen verksamhet
- *(tidigare § 3 d)*
- 2 § e) förtydligas enligt följande: ” I samverkan med kommunens sakkunniga tjänstepersoner ta fram förslag och underlag till vattentjänstplan, VA-taxor och VA-områden. Kommunfullmäktige fattar sen beslut. Bolaget är kommunens kompetensresurs avseende förvaltning av kommunens yt- och grundvattenresurser”.
- *(tidigare § 3 e)*

- 2 § i) förtydligas enligt följande: ”medverka och aktivt bidra till samordning av samhällsplaneringen inom samtliga områden, vilket även inkluderar bredbandsutbyggnad i form av ansvarstagande vid planering och genomförande av samförläggning”.
(tidigare § 3 i)
- 4 § e) förtydligas enligt följande: ”enligt gällande avtal med kommunen bedriva mark- och parkentreprenader kostnadseffektivt med höga ambitioner för miljövänliga metoder och att i samverkan med kommunens samhällsplanering föreslå åtgärder för att utveckla Tierps kommuns allmänna platser på ett optimalt sätt ur ett medborgarperspektiv”.
(tidigare 5 § e)
- 4 § f) ordet ”belysning” tas bort. Ny skrivning blir ”tillse på ett kostnadseffektivt och miljömässigt bra sätt att Tierps kommuns gator och markområden har optimal skötsel och underhåll ur ett medborgarperspektiv”.
(tidigare 5 § f)
- I 8 § ändras ”under maj månad” till ”enligt kommunens tidsplan”. Ny skrivning blir ”Tierps Energi & Miljö AB ska lämna in underlag för preliminär driftsbudget, investeringsbudget och affärsplan samt behov av taxeförändringar till kommunen för nästkommande år enligt kommunens tidsplan”.
(tidigare 9 §)
- I 11 § görs ett tillägg med förtydliganden av borgensavgiften: ”Borgensavgift ska årligen tas ut av Tierps Energi & Miljö AB. Borgensavgiften innehåller tre delar, administrativ avgift, borgensavgift och avgift för ägarfördel. Avgiftens storlek ska fastställas årligen utifrån en marknadsbedömning”.

Ägardirektiv för TEMAB Fjärrvärme AB

- I 9 § ändras nyckeltalet från att baseras på avkastning till att baseras på rörelsemarginal. Ny skrivning ”I TEMAB Fjärrvärme AB ska den operativa avkastningen ligga på en rörelsemarginal om 10 procent efter jämförelsestörande poster. Rörelsemarginal definieras som rörelseresultatet dividerat med nettoomsättningen”.
(tidigare 8 §)
- I 12 § ändras soliditet från 20 procent till 25 procent. Ny skrivning: ”... ska arbeta för att nå en soliditet på 25 procent och därefter ha det som ett långsiktigt mål”.
- I 13 § ändras ”under maj månad” till ”enligt kommunens tidsplan”. Paragrafen förtydligas också med vad som ska lämnas in. Ny skrivning blir ”TEMAB Fjärrvärme AB ska lämna in underlag för preliminär driftsbudget, investeringsbudget och affärsplan samt behov av taxeförändringar till kommunen för nästkommande år enligt kommunens tidsplan”.
- 15 § görs ett tillägg med förtydliganden av borgensavgiften: ”Borgensavgift ska årligen tas ut av TEMAB Fjärrvärme AB. Borgensavgiften innehåller tre delar, administrativ avgift, borgensavgift och avgift för ägarfördel. Avgiftens storlek ska fastställas årligen utifrån en marknadsbedömning.

Ägardirektiv för Tierps kommunfastigheter AB

- I 13 § ändras nyckeltalet från att baseras på avkastning till att baseras på rörelsemarginal. Ny skrivning: ”Tierps kommunfastigheter AB bedriva sin verksamhet på ett sätt som medger att ägaren, med hänsyn tagen till risk, ska ha en operativ avkastning med en rörelsemarginal om 3 procent efter jämförelsestörande poster. Rörelsemarginal definieras som rörelseresultatet dividerat med nettoomsättningen”.
- I 16 § ändras ”under maj månad” till ”enligt kommunens tidsplan”. Ny skrivning blir ”Tierps kommunfastigheter AB ska lämna in underlag för preliminär investeringsbudget och hyreskalkyl samt affärsplan och övergripande mål till kommunen för nästkommande år enligt kommunens tidsplan”.
- I 18 görs ett tillägg med förtydliganden av borgensavgiften: ” Borgensavgift ska årligen tas ut av Tierps kommunfastigheter AB. Borgensavgiften innehåller tre delar, administrativ avgift, borgensavgift och avgift för ägarfördel. Avgiftens storlek ska fastställas årligen utifrån en marknadsbedömning”.

Ägardirektiv för AB Tierpsbyggen

- I 9 § justeras skrivning för att inte namnge enskilda styrdokument. Ny skrivning blir ”samt i övrigt i applicerbara delar följa de övergripande policyer och riktlinjer inom miljöområdet som kommunfullmäktige beslutar om”.
- I 14 § ändras soliditeten från 15 procent till 25 procent. Ny skrivning blir ” AB Tierpsbyggen skall innan utdelning på aktiekapitalet medges nå en soliditet på 25 procent. Utdelningen kan sedan uppgå till maximalt 5 procent av aktiekapitalet”.
- I 15 § ändras nyckeltalet från tidigare skrivning om direktavkastning till rörelsemarginal. Ny skrivning blir ” marknadsmässig avkastning motsvarande en rörelsemarginal på 7 procent efter jämförelsestörande poster. Rörelsemarginal definieras som rörelseresultatet dividerat med nettoomsättningen”.
- I 18 § ändras ”under maj månad” till ”enligt kommunens tidsplan”. Ny skrivning blir ”AB Tierpsbyggen ska lämna in underlag för preliminär investeringsbudget och hyreskalkyl samt affärsplan och övergripande mål till kommunen för nästkommande år enligt kommunens tidsplan”.
- 20 § kortas ner. Hur det praktiskt utförs tas bort. Ny skrivning blir: ” Borgensavgift ska årligen tas ut av AB Tierpsbyggen. Borgensavgiften innehåller tre delar, administrativ avgift, borgensavgift och avgift för ägarfördel. Avgiftens storlek ska fastställas årligen utifrån en marknadsbedömning”.